

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 3. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdronken land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheet; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdronken stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinder van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broderliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandse Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 114. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouter; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Braydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bochelijgentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Geneveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Totenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 193. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 199. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongens harten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broet; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

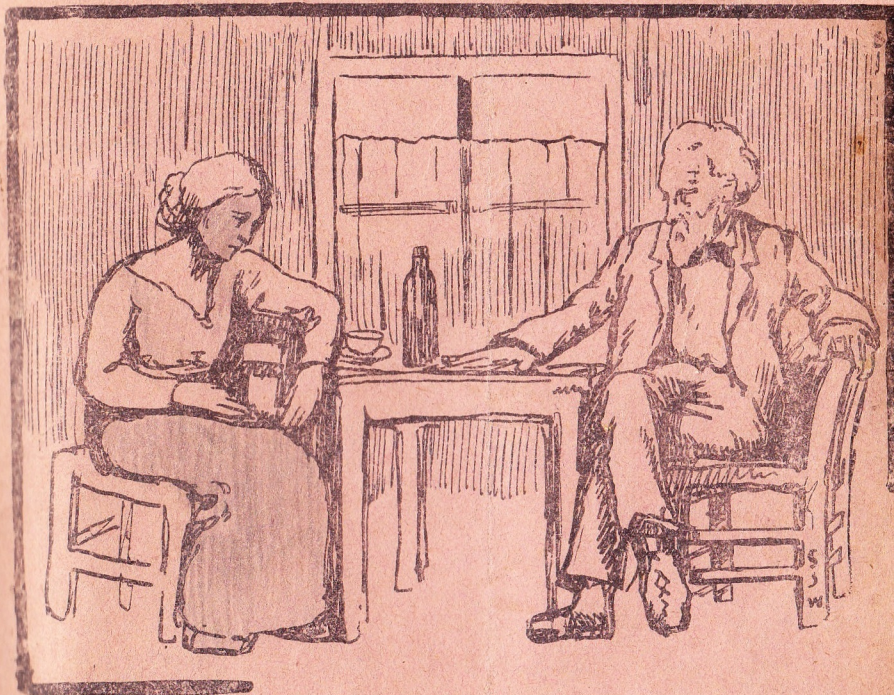
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Tweede druk.

Nr. 228.

A. HANS.

Moeder Gered

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

MOEDER GERED.

I.

Martina en Eugeen, zuster en broer, kwamen van Dorens' hoeve. Ze hadden voor den boer aard-appelen geraapt op den akker. Nu het vacantie was, stuurde moeder hen heen, om wat te verdienen.

De kinderen begaven zich naar huis. Martina had pijn in den rug van het aanhoudend gebogen staan. Maar Eugeen zei dat dit wel over zou gaan met slapen.

Ze kwamen langs het kleine dorp en hoorden plots een gejoel.

— Wat is dat? vroeg Martina.

— 't Zijn jongens, die roepen... We kunnen ze nog niet zien, ze zijn ginder achter die huizen.

— Zou er dan wat gebeurd zijn?

— Ik weet het niet... We zullen 't gauw merken.

Maar voorbij de huizen schrokken Martina en Eugeen. Knapen omringden een vrouw. Ze lachten om haar. Sommigen trokken aan haar rok en

jak. Dan werd de oude vrouw boos. Ze wilde de plaaggeesten slaan, maar de jongens schoten lachend weg, om wat later die leelijke streken te hernemen.

— Moeder! zei Martina. O, ze heeft weer gedronken!

Eugeen stormde naar de jongens toe. Boef! Peter van den smid kreeg zoo'n stoot, dat hij omvertuimelde en Karel van den timmerman een klap om zijn ooren, dat zijn hoofd bijna een halven draai maakte.

— Lafaards! riep Eugeen.

Hij balde de vuisten. De jongens stoven verschrikt uiteen. Maar op een afstand bleven ze staan.

— Dronken Net! schreeuwde er een.

Het gejoel begon weer...

Eugeen rende naar de knapen toe.

Martina nam de bedronken vrouw bij den arm.

— Moeder, ik zal u naar huis leiden, zei ze treurig, ja, zoo treurig, dat haar stemmetje beefde.

Van de jongens bleven er drie staan.

— Raak mij eens aan, daagde Toon den zoon van den leurder, Eugeen uit.

— Ge zult mijn moeder niet uitschelden.

— Uw moeder is dronken!

— 't Is niet waar... Moeder is ziek.

Toon lachte luid, en de anderen stemden daar-

mee in. Eugeen greep Toon beet. De jongens rolden op den grond.

Maar plots scheidde iemand hen. Het was de hoofdonderwijzer, meester Davids.

— Wat is me dat... zoo vechten! zei hij op strengen toon.

De jongens stonden recht.

— Meester, Toon scheldt mijn moeder uit, zei Eugeen.

— Zijn moeder is dronken, sprak Toon.

— Niet waar... Moeder is ziek.

De meester wist het wel beter, maar kon begripen dat Eugeen zijn moeders toestand wilde verbergen.

— Eugeen, ga uw moeder helpen, zei hij vriendelijk.

En toen de arme knaap weg was, vervolgde de hoofdonderwijzer tot Toon en de anderen:

— Ge moest u schamen voor uw gedrag! Laat alle menschen met rust! En houdt u fatsoenlijk! Begrijpt ge dan niet, welk een verdriet Eugeen Welders al heeft?

De meester bestrafte de knapen nog meer en stuurde ze dan weg.

Intusschen wilde Martina haar moeder naar huis brengen. Maar vrouw Welders bromde tot haar kind:

— O, denkt gij ook als die schavuiten van jongens, dat ik dronken ben, zei ze met vreemde

stem. Ze liegen het, dat ik scheef loop. Ik ga zoo recht als iedereen. Ge zijt veel te vroeg terug van het land, luiaard!

— Maar moeder, 't is kwartier na zeven.

— Niet waar! Ik ben niet dronken...

O, Martina had haar smart wel kunnen uitschreeuwen! Ze vond het altijd erg een dronken mensch te zien. En van haar moeder vond ze het verschrikkelijk. En dan was ze ook zoo beschaamd voor de menschen, die door het venster of aan de deur keken.

— Ik ben niet dronken! schreeuwde moeder tot een vrouw, die van de andere zijde kwam, en zelf niets gezegd had.

Die vrouw schudde 't hoofd.

— Hoe is 't mogelijk! Zorg, dat ge zoo gauw mogelijk thuis komt, sprak ze nu.

— Wat hebt gij mij te kommandeeren! kreet vrouw Welders.

Ze stak de vuist op.

— O, moeder toch! snikte Martina. Kom mee! smeekte ze. De menschen kijken zoo naar ons.

— Gij, lui kind, moest aardappelen rapen! Ik ben niet dronken. De menschen mogen me zoo niet aangapen. Ik wil dat niet! Dat ze naar hen eigen zien!

Daar kwam Eugeen. Hij zag rood van schaamte en boog nu het hoofd.

— Kom moeder! drong hij aan

— Gij zijt ook al terug van het land! O, gij luiaard... in plaats van aardappelen te rapen en geld te verdienen!

— 't Is avond, moeder!

— Niet waar! 't Is nog klaar...

— We moeten rap naar huis!

Eugeen trok moeder aan den anderen arm. Vrouw Welders was kwaad. Maar Eugeen had veel macht.

— Arme schapen! zei ginder een vrouw tot een andere.

— 't Is ongelukkig, hé! Zoo uw moeder moeten mee leiden... Hard voor de kinderen!

— Vrouw Welders heeft van die vlagen, dat ze drinkt...

— Als haar man thuis is, durft ze het wel niet!

— Ha, neen! Die werkt nu zeker in Frankrijk.

— Neen, in de koolmijnen, bij Charleroi. Hij komt maar 's Zaterdagsavonds tot 's Maandags... En soms blijft hij een week, voor 't werk op zijn stukje land. Dan drinkt zijn vrouw niet.

Martina en Eugeen waren nu op een weg, waar niet veel huizen meer stonden. Ze spraken geen woord. En als versuft strompelde moeder tusschen hen in. Soms struikelde ze even in een karrespoor.

Ze kon nu niet beseffen welk een groot leed ze haar kinderen veroorzaakte. Van tijd tot tijd brabbelde ze wat.

Eugeen en Martina kregen ze dan toch thuis. De familie Welders had een kleine woning bij het bosch. Er behoorde wat land bij. En in een stalletje stonden twee geiten. Eugeen en Martina hielden altijd flink mee. Vader kon echter op dat stukje land den kost niet verdienen. Hij ging veel naar de koolmijnen in Wallonië.

Moeder Welders was nu op een stoel neergevallen. Ze keek dwaas rond.

— Ik heb slaap, zei ze. Ik ben niet dronken. hoor! Maar ik moet naar bed.

— Ja, moeder, ik zal u helpen.

— Neen! Ik ben immers niet dronken... Ge moet mij niet naar bed helpen. Denkt ge, dat ik een klein kind ben?

Vrouw Welders zwijmelde naar een achterkamer en gekleed viel ze op haar bed neer. Ze sliep weldra in.

— O, wat is dat toch triestig! zei Martina.

— Ja. En die gemeene Wannes uit de „Roze-laar” schenkt moeder drank, om maar wat centen te verdienen! sprak Eugeen. Daar in die herberg krijgt ieder drank, zooveel hij wil.

— Waarom doet moeder het toch!

Eugeen haalde de schouders op.

Wat was het droevig in huis!

Martina wiesch zich en dan schonk ze koffie op en sneed ze brood. Haar broer zorgde voor de

geiten en ook voor de konijnen, die eveneens in het stalletje zaten.

De kinderen avondmaalden samen. Daarna ging Eugeen de aardappelen uitdoen voor den volgende dag.

Martina sloop op haar teenen naar de achterkamer. Hoe ellendig lag moeder daar! Het meisje voelde pijn aan 't hart. Ze had haar moeder zoo lief. En dan dit moeten zien!

Martina trok met alle inspanning van krachten moeder wat recht. Ze zag echter geen kans haar te ontkleeden.

Ze legde een deken over moeder. En dan begat ze zich naar buiten, bij haar broer.

— Moeder slaapt, zei ze.

Och, ja, Eugeen wist het wel. Slapen tot morgenochtend, negen of tien uur. Nu en dan gebeurde dat met moeder, sedert eenige jaren. 't Was begonnen toen daar wat verder Emilie Franken kwam wonen, een oude kennis van moeder, die er dikwijls op bezoek ging. Emilie Franken dronk ook. En zij had het moeder Welders geleerd.

— Ik kan morgen niet mee naar den boer, zei Martina, want moeder zal ziek zijn.

— Ge moet thuis blijven. O, dat vader niet meer naar de koolmijnen ging! Als vader thuis is, drinkt moeder nooit meer.

Eens was het gebeurd en toen had vader zoo boos gesproken, dat de kinderen uit huis waren.

geloopen en beiden in 't bosch stonden te schreien.

Martina raapte de aardappelen op. 't Werd duister. 't Was eenzaam in het huisje. Martina stak de lamp aan. Ze wilde nog een van haar kousen stoppen.

De deur werd geopend. Een vrouw stak haar hoofd om de deur.

— Is moeder er niet? vroeg ze.

't Was Emilie Franken. En Eugene sprong op.

— Moeder heeft u niet nodig! snauwde hij. Maak dat ge weg komt!

— Wat scheelt er u?

— Ge moet voort gaan!

— Ge zijt een onbeleefde jongen.

Maar Eugene sloeg de deur toe, zoodat vrouw Franken vlug haar hoofd moest terugtrekken, om niet in de knel te geraken. Ze bleef dan nog even voor het venster staan schelden. Daarna droop ze af.

— O, ik kan die Emilie niet zien, zei Eugene. Ze heeft het verdriet in ons huis gebracht.

— Ja, dat is waar.

Als twee verlatenen zaten Martina en Eugene daar! En misschien was hun vader toen in de donkere mijn voor het nachtwerk.

Er werd geklopt en een heer trad binnen. Het was de hoofdonderwijzer. Hij had zoo'n medelijden met de kinderen Welders en kwam nog eens naar hen zien.

— Goeden avond, kinderen, groette hij.

Eugeen schoof vlug een stoel bij. Hij hield veel van den meester.

— Slaapt moeder? vroeg mijnheer Davids.

— Ja, meester.

— Dat is goed... Vader is zeker te Charleroi.

— Ja, meester, naar de koolmijnen.

— Ik zal morgen eens met moeder spreken. Zij is toch te verstandig, om zoo te blijven drinken.

— O, meester, 't is al de schuld van Emilie Franken, sprak Eugene.

— Ik weet het, jongen. Maar moeder zal veranderen. En vraagt het ook aan den goeden God, kinderen!

Mijnheer Davids bleef minzaam praten. Hij wilde de eenzamen nog wat gezelschap houden.

— Gaat nu slapen, 't is tijd, zei hij, toen hij vertrok. En blijft moeder lief hebben en eerbiedigen! En ik zal eens met moeder praten...

Even later was het donker en stil in het huisje.

Martina kon toch vooreerst niet slapen. Ze bad voor moeder.

Den volgenden morgen vertrok Eugene naar de hoeve. Moeder sliep nog. Martina bleef thuis. Ze had het ontbijt gereed gemaakt, veegde dan het huis, schildte de aardappelen en begon eindelijk kousen te stoppen.

De zon scheen; voor het huis kakelden de kippen. Vogels zongen in de boomen. Buiten was

het vroolijk. Maar in het hartje van Martine heerschte treurnis.

't Was over tienem, toen het meisje moeder hoorde. Vrouw Welders kwam in de keuken. Ze zag er slecht uit.

— Dag moeder, zei Martine.

— Waarom zijt ge niet naar den boer? vroeg vrouw Welders.

— Omdat ge ziek waart, moeder. Ik zal u helpen.

— Tut, tut, dat is niet noodig... Ga nu maar rap voort. Als er wat geld is te verdienen, moet ge niet thuis zitten.

Martina gehoorzaamde zonder tegen spreken. Vriendelijk groette ze moeder en dan vertrok ze.

Moeder had niets over het gebeurde van gisteravond gezegd en Martina had het liefst zoo.

Ze kwam op het land aan, waar mannen de aardappelen uitstaken en kinderen ze opraapten en in groote manden wierpen.

De boer was er ook.

— Martina, ge komt veel te laat, zei hij.

— Moeder was ziek... Heeft Eugene het niet gezegd?

— Jawel. Maar ik zou van uw loon wat moeten aftrekken. Nu, 'k zal het voor een keer zoo laten.

— Haar moeder ziek? Ja, ja, een zware ziekte, zei een der mannen.

— Zwijg! beval de boer. Werk voort in plaats van te babbelen.

Martina was rood geworden. Altijd dat geschimp op moeder! Ze dacht aan de woorden van meester Davids. Ja, ze wilde veel bidden voor haar moeder.

Martina kwam al rapend bij Eugene.

— Is moeder al opgestaan? vroeg haar broer fluisterend.

— Ja, en ik moest naar hier gaan.

Meer spraken ze er niet over. Ze voelden, dat de anderen naar hen keken.

Toen het middag was, luidde er op de hoeve een klokje. Het riep groot en klein voor den maaltijd.

De heele bende trok naar de boerderij, allen vroolijk pratend en lachend uitgezonderd Martina en Eugene. Ze kwamen achteraan, niet blijde als de anderen.

Misschien zat Emilie Franken nu bij moeder en gingen ze samen weer uit. En dan kon het dezelfde ellende zijn van gisteren.

De hoeve stond op een hoogte, van waar men een ver gezicht had over de wijde omgeving.

Ginds tegen de wolken stond een vierkante toren met een koepel. Het was de kerk van Scherpenheuvel. Martina keek er naar. En een gedacht kwam bij haar op. Ze zou daar willen heen gaan om voor haar moeder te bidden. Ze zag zoo dikwijls pelgrims voorbij trekken naar de vermaarde

bedevaartplaats. Soms heele rijen karren, met vlaggetjes op de paarden. Twee maal was Martina er ook geweest, met haar ouders en met Eugene.

In het boerenhuis zetten allen zich aan de lange tafel. De pap dampte in de borden. Er werd smakelijk gegeten, ook van de aardappelen met spek. En na den maaltijd mocht men nog even rusten. Maar de kinderen schenen niet moe; ze speelden op het hof. Alleen Martina en Eugene deden niet mee.

— Die kinderen hebben verdriet, zei Kobe, een werkman. Hun moeder is gisteravond weer dronken geweest.

— Die vrouw moest zich schamen, oordeelde een ander. Zulk een braven, naarstigen man hebben.

— En goede kinderen! 't Kon er alles zoo goen gaan, hernam Kobe. En vrouw Welders, die zich zóó gemeen gedraagt.

— Haar vader dronk ook.

— Te beter weet ze, wat kwaad er van voortkomt.

— Ja, maar dat zet over...

Gekheid! Vrouw Welders kan het laten, als ze wil. Ze moest die Emilie Franken mijden, een die niet deugt, erg lui is, ook drinkt en van wie ze zeggen, dat ze durft stelen.

— Hard werken doet die Emilie in elk geval niet.

— Ze bedelt. Als er menschen naar Scherpenheuvel gaan, vooral in de Meimaand, staat ze met uitgestrekte hand aan den weg. En dan liegt ze zoo valsch; ze roept, dat ze thuis een zieken man heeft en negen kinderen. En ze woont alleen met haar moeder.

— Ja, 'k weet het genoeg. En vrouw Welders moest zoo geen vriendin willen.

Martina en Eugene begrepen, dat de mannen over hun moeder spraken. Ze waren beschaamd. Met vrees verwachtten ze den avond. O, wat zou het dan zijn!

II.

Dien middag had vrouw Welders een jongen naar het dorp gestuurd met een flesch in een mandje verborgen. De knaap, die daar bij het bosch twee koeien wachtte, moest genever halen. Vrouw Welders paste zoo lang op de dieren.

Ze gaf den jongen eenige centen en ging met de flesch naar huis.

Toen de flesch op de tafel stond en vrouw Welders een glaasje uit de kas nam, trad meester Davids binnen. Hij wist al van den koeiwachter, wat deze had moeten doen.

Vrouw Welders schrok geweldig. De meester nam de flesch en goot ze buiten de deur uit en leeg plaatste hij ze op tafel terug.

Dan zette hij zich neer.

— Ga ook zitten, sprak hij tot de vrouw. We moeten eens spreken. Ik heb dat vergif weg gegooid. Ge weet, dat het vergif is voor uw lichaam, uw geest en uw ziel.

Beschaamd nam de moeder van Martina en Eugene plaats.

— Gisteravond had ik zoo'n medelijden met uw kinderen, vervolgde de heer Davids. Ge liept te zwaaien op straat en jongens lachten u uit, wat niet goed was. Toen kwamen Martina en Eugene. Ze zagen zoo hun moeder. En dat is wreed voor een kind! Eugene verdedigde u en vloog de jongens aan. Hij vocht voor zijn moeder... Martina leidde u mee. En later ben ik hier nog geweest. Ik moest... ik dacht aan de arme schapen, wier vader hard werkt in de donkere mijn en wier moeder nu niet voor de kinderen kon zorgen. Ge hebt van mijn bezoek niets gemerkt... Martina en Eugene zaten hier zoo eenzaam en droevig. Daar straks ontmoette ik den veldwachter, die op weg was naar u met een boodschap van den burgemeester. Als ge nog eens dronken op het dorp loopt, zult ge voor den nacht in 't kot gesloten worden. Ik heb den veldwachter gezegd, dat ik met u zou spreken en daarop is hij teruggekeerd. Maar vrouw Welders, zijt gij niet te treffelijk om zulke vermaningen te krijgen? En het moest eens

gebeuren... gij opgesloten... en dat hooren uw kinderen en uw brave man!

Vrouw Welders begon te weenen.

— Ja, 't is slecht, zei ze. Ik weet het.

— Waarom doet ge 't dan?

— Nu en dan komt die goesting naar drank... en 't is of ik naar de herberg gejaagd word.

— Door Emilie Franken!

— Zij heeft het mij geleerd.

— Waarom laat ge die vrouw in uw huis toe en waarom gaat ge er zelf heen? Zij deugt niet. Ze is lui en valsch en slecht voor haar moeder. Is dat nu een vriendin voor u! Ge moet strijden tegen de drankzucht en God vragen, dat Hij u helpt en ge zult overwinnen. Maar geeft ge aan drankzucht toe, dan wordt het steeds erger en zult ge heel uw gezin ongelukkig maken. Drank in zoo'n flesch, dat is de duivel in die flesch en de duivel komt in den mensch. O, hoeveel misdaden gebeuren er door den drank, hoeveel menschen zitten door den drank in de gevangenis, in een zinneloozengesticht of eindigen hun leven in het hospitaal! Ik heb jonge lieden door den drank voor heel hun verder leven ongelukkig weten worden. Wat is er op de laatste kermis nog gebeurd met Jan Stas? Hij had teveel gedronken en 's avonds laat kreeg hij ruzie met Emiel Doorens. Stas trekt zijn mes en geeft Doorens drie steken. Een kwartier later was Doorens al dood. En Stas zit voor jaren in de

gevangenis. In twee families schromelijk verdriet. Nuchter zou Stas zijn mes niet getrokken hebben. Ik ben al oud en heb veel gezien en beleefd. Maar bij mij komt geen druppel drank in huis!

Vrouw Welders boog verlegen het hoofd. Was al waar, wat de meester zei. Ze beloofde het drinken te laten. Ze was niet boos dat de heer Davids de flesch leeggegoten had.

Toen de meester heen was, trad Emilie Franke binnen met haar broer.

— Wat kwam de schoolmeester doen? vroeg Emilie.

— Over Eugeen spreken.

— Toe, zeg het maar oprecht. Hij heeft u leelijke dingen gezegd over het drinken.

— De meester was zeer vriendelijk.

— Ja, ja, we kennen dat! Mijn broer is overgekomen uit Aarschot. En we gaan samen naar de „Rozelaar”.

— Neen! antwoordde vrouw Welders.

— Wat! Ge wilt niet! Al onze kennissen komen er. Ge moet niet zooveel drinken als gisteren. Dat was overdreven van u. Mijn broer tracteert. Lotte Vandale zal er ook zijn en ons weer doen lachen. Wees nu niet flauw! Wat geeft ge om de praatjes van den schoolmeester! Ge zijt toch geen schoolkind meer.

Vrouw Welders durfde nog niet te zeggen, dat ze geheel zou afbreken met Emilie. En nog erger.

Emilie praatte zoo sterk, dat ze haar zin kreeg. De moeder van Martina en Eugeen trok mee naar de herberg, al voelde ze, dat ze misdeed.

III.

Martina en Eugeen kwamen thuis. De deur was gesloten.

— Zou moeder weer uit zijn? vroeg Martina, cadelijk ongerust.

Eugeen ruttelde aan de deur, keek door het venster, klopte op de ruit, maar er kwam geen antwoord.

— Moeder kan wel weer ziek zijn! sprak Martina.

— Ik zal wel binnen geraken, beweerde haar broer.

Het dakvenster stond open. Eugeen haalde uit het stalletje een ladder en plaatste die tegen den muur. Zoo bereikte hij het dak. Voorzichtig kroop hij over de pannen omhoog.

— Pas toch op! waarschuwde Martina.

Maar veilig verdween de knaap door het dakvenster. En na eenige minuten kon hij de achterdeur openen, die alleen met een grendel gesloten was.

Moeder was niet in huis.

— Ze is misschien om boodschappen, hoopte Martina nog.

Eugeen haalde de schouders op. Hij vreesde heel iets anders.

— Ik heb honger, zei hij.

's Avonds aten ze niet bij den boer. Martina sneed brood en zette koffie. Eugeen liep onrustig heen en weer. En telkens keek hij den weg op. Zou moeder weer aan komen waggelen, zooals gister? En jongens konden haar opnieuw lastig vallen.

Eugeen hield het niet meer uit. Al had hij grooten honger, vlug snelde hij in de richting van het dorp.

En weldra hoorde hij lawaai. Daar naderde een groepje. Voorop stapte een harmonica-speler. En dan kwamen mannen en vrouwen, gearmd in een rij. Ze sprongen en zongen.

Eugeen zag Emilie Franken. Maar moeder was er niet bij.

Emilie bemerkte den jongen.

— Uw moeder zit nog in de „Rozelaar"! schreeuwde ze. Maar ze kan op haar beenen niet meer staan.

Eugeen ontstelde hevig en werd zoo bleek als een laken. Hij spoedde zich naar de „Rozelaar". De herberg stond aan de andere zijde van het dorp. Maar halverwege ontmoette hij moeder. Ze waggelde niet. Maar toch zag ze er vreemd uit.

— Wat komt gij hier doen? vroeg ze.

— Emilie zei, dat ge ziek waart.

— Dan liegt ze... Ha, ze is kwaad, omdat ik niet met den speelman en de bende wilde mee gaan!

Eugeen merkte echter, dat moeder toch gedronken had.

— Waar is Martina? vroeg vrouw Welders.

— Thuis, moeder!

— Waarom blijft ge dan niet bij haar? Toe, loop er heen... de menschen zouden denken, dat ge me moet leiden.

Eugeen gehoorzaamde. Hij vertelde aan zijn zuster, dat moeder weer gedronken had, al was het niet zoo erg met haar gesteld als gisteren. Wat later kwam vrouw Welders thuis, Eugeen en Martina zaten te eten.

— Ik heb hoofdpijn! kloeg moeder.

Ze ging dadelijk te bed. En de kinderen bleven weer eenzaam als gisteren.

Ze gingen ook vroeg slapen. Op haar knieën bad Martina voor moeder en ze dacht weer over haar tocht naar Scherpenheuvel.

Eugeen lag op zijn zolderkamertje lang wakker. Hij woelde heen en weer. Al was hij vermoeid van lichaam, hij kon toch den slaap niet vatten. O, hij zou aan vader vragen, om altijd thuis te blijven. Dan dronk moeder niet meer.

Eugeens kamertje was vlak bij den stal. En eensklaps richtte de knaap zich op. Hij hoorde een deur knijschen. Dat was de deur van den stal...

Kwam er iemand om de geiten of de konijnen? Eugene sprong uit bed. Dadelijk was hij beneden en stond hij bij moeders slaapkamer. Hij duwde de deur open.

— Moeder! zei hij.

De vrouw snurkte luid. Maar ze werd niet wakker, ook niet, toen Eugene aan haar arm schudde. En intusschen kon men met de geiten weg loopen.

Eugene was een sterke knaap. En moed had hij ook. Hij nam den stoofhaak en opende de voordeur. Het was niet heelmaal donker. En de knaap zag aan den stal een gedaante. 't Was een dief, want duidelijk onderscheidde Eugene de twee witte geiten.

Hij werd woedend over dien brutalen roof.

— De geiten hier laten! schreeuwde hij.

Zijn stem beefde evenals zijn heele lichaam. De dief schrok ook; hij week terzijde. Maar dan sprong hij naar Eugene en gaf dezen een hevigen vuistslag op het hoofd. De arme knaap viel neer. En de dief verdween met de twee geiten.

Martina en moeder sliepen voort. Eugene lag bewusteloos voor het huis, half gekleed in de koele nachtlucht.

Zoo vond hem 's morgens een man, die naar zijn werk ging.

— Jongen, wat doet gij hier? vroeg hij verbaasd, maar hij kreeg geen antwoord.

Hij zag den stoofhaak en de nog geopende staldeur.

— Hier is wat gebeurd, mompelde hij.

De man droeg Eugene in huis en zette hem in een zetel.

— Heidaar, slaapt ge hier nog allemaal! riep hij.

Martina werd wakker, schoot haar kleeven aan en kwam haastig beneden.

— O, wat is er met Eugene? vroeg ze.

— Ja, dat zou ik van u willen weten... Ik vond hem voor de deur.

— Lag Eugene buiten?

— Ja... En de staldeur staat open. Zouden er dieven geweest zijn? Hebt gij niets gehoord?

— Neen!

— En uw moeder?

— Ik weet het niet...

Martina liep naar de achterkamer. Vrouw Welchers snurkte nog.

Maar door Martina's geroep werd ze nu toch wakker.

— Wat is er? vroeg ze verdwaasd.

— Iets met Eugene...

— Eugene... Eugene...

— O, moeder, Michiel Berends heeft hem buiten gevonden.

— Maar wat vertelt ge toch allemaal!

— O, moeder, sta op! Eugene is zoo raar. Hij ligt met de oogen toe en spreekt niet.

- Wat is er dan?
- Ik weet het niet...
- Ik kom.

Martina keerde bij haar broer terug. Michiel Berends was naar den stal geweest.

- Ge hadt toch geiten, hé? vroeg hij.
- Twee, antwoordde Martina.
- Ze zijn weg... gestolen.
- Gestolen!

— Ja, ze staan er toch niet meer. Eugeen zei dat gehoord hebben en naar buiten geloopen zijn. En dan heeft hij zeker een slag gekregen.

Berends bekeek Eugeens hoofd.

— Ja, vervolgde hij, hier zit een groote bui. Geef eens wat azijn. We zullen uw broer waschen.

Moeder verscheen dan ook. En verschríkt hoorde ze het verhaal.

— Och, mijn arme jongen! kloeg ze. Welke deugniet kan dat gedaan hebben?

Eugeen opende de oogen. Versuft keek hij naar zijn moeder.

— Eugeen, mijn jongen, wat is er met u gebeurd? vroeg vrouw Welders.

Maar pijnlijk deed Eugeen weer de oogen toe.

— We zullen hem op zijn bed brengen, zei Michiel Berends. En in het dorp zal ik den dokter vragen naar hier te gaan en ook een woordje met den veldwachter spreken.

Eugeen lag op zijn bed roerloos. Hij scheen niet te hooren, wat zijn moeder zegde. Vrouw Welders voelde groote schuld. Al twee avonden en nachten was ze onder den invloed van drank geweest en had ze zich niet om haar kinderen bekommerd. Eugeen waakte beter dan zij. Hij had zeker den dief willen verjagen. En moeder had niets gehoord, zij sliep haar roes uit, toen haar jongen bewusteloos in de koele nachtlucht lag. O, wat schaamde ze zich! En hoeveel berouw voelde ze.

Martina stond ook treurig naar haar broeder te kijken.

De voordeur werd geopend. Zou de dokter daar nu al zijn! Vlug ging Martina kijken. Tot haar groote teleurstelling stond Emilie Franken daar.

- Is uw moeder al op? vroeg ze.
- Toe, ga maar weg! snauwde Martina.
- Wat stoute streken hebt gij!

Vrouw Welders kwam naar voren.

— Wat is er? vroeg ze onvriendelijk.

— Wel, we hebben gisteren wat ruzie gemaakt, maar ik ben dat al vergeten. We zijn te goede vriendinnen om kwaad op elkaar te blijven.

— Ik denk nu aan die ruzie niet. Nooit zal ik nog in de „Rozelaar” komen... Er is vannacht wat gebeurd.

— Wat gebeurd? herhaalde Emilie.

— Twee geiten gestolen. En mijn jongen moet

dat gehoord hebben. Hij is dan zeker naar buiten gegaan om den dief te verjagen en heeft een slag op 't hoofd gekregen. Berends vond hem vóór de deur liggen.

— Uw Eugeen?

— Ja. Hij was buiten kennis.

— Maar wat ge nu vertelt, hernam Emilie.

Waar is Eugeen?

— Hier op zijn bed.

Emilie ging mee eens kijken.

— Waarom jaagt moeder haar niet buiten? dacht Martina.

— Och, de jongen moet wat slapen, zei Emilie.

Dan is hij weer genezen.

— Ik zal eens hooren, wat de dokter zegt.

— Hebt ge om den dokter gezonden? Voor zoo'n kleinigheid!

— Maar Eugeen kan niet spreken... Hij herkent me zelfs niet, vrees ik... En dat is allemaal gebeurd, zonder dat ik iets hoorde! Ge weet wel waardoor. Nooit kom ik nog in de „Roozelaar”!

— Dat is flauwe praat!

— Neen, Emilie, dat meen ik.

— Kan de „Roozelaar” het helpen, dat er hier een dief komt?

— Die moet geweten hebben, dat ik vast zou slapen van den drank! En ware ik niet bedronken geweest, ik zou mijn jongen gehoord hebben.

Daar verschenen de dokter en de veldwachter.

Emilie bleef nog. De geneesheer onderzocht Eugeen. Hij kon nog niet veel zeggen. Toch gaf hij hoop. Moeder en Martina moesten natte doeken op Eugeens hoofd leggen. De dokter zou in den namiddag nog eens terug komen.

De veldwachter had moeder en dochter eens ondervraagd en ook in het stalletje gekeken. Hij riep den dokter terzijde en fluisterde wat met hem. De mannen gingen samen heen, maar niet naar 't dorp.

Ze begaven zich naar het huis van Amelie Franken, wier moeder alleen thuis was. De oude vrouw was pas uit bed gekomen en zat in haar zetel.

— Goeden dag, zei de veldwachter. Gisteren is uw zoon hier geweest.

— Dries? Ja...

— Ik heb hem zien zwieren rond het dorp.

— O, ik heb zooveel verdriet over mijn kinderen. Ze geven niets om hun moeder.

— En is Dries al weer vertrokken?

— Ik denk het. Ik heb heel den nacht lawaai gehoord.

— Zijn Emilie en Dries dan niet te bed geweest?

— Toch niet veel...

— Zoo, zoo, zei de veldwachter. En hebt ge niet verstaan, wat ze bespraken?

— Neen! Ze zaten hier en ik sliep achter.

— Waren er nog meer menschen?

— Ik kan het niet zeggen. Ik sliep nu en dan. Ze hebben weg en weer geloopt. Maar wat is er gebeurd?

De veldwachter antwoordde daarop niet. Hij ging met den dokter in den stal en keek daar eens rond. En hij zocht achter hooi en stroo.

— Hier, zei hij. Ik heb wel goed geraden.

De veldwachter haalde twee witte geitenvellen te voorschijn.

— Ja, ja, hernam hij, ik vond het verdacht, dat Emilie Franken al zoo vroeg in het huisje van Welders stond. En dat, na den vorigen dag zoo veel gedronken te hebben. Ze moest eens hooren, hoe het met Eugene was, die door haar broer geslagen is. Die broer is een deugniet. Toen Berends me kwam zeggen, dat er twee geiten gestolen waren, dacht ik seffens aan Dries Franken. Ik wist, dat hij in de streek was. En nu ik zijn zuster ginder zag, kende ik den dief. Dries Franken wist, dat Welders te Charleroi is en zijn vrouw heel vast zou slapen door den drank. Hij kon dus zijn slag slaan. En hier liggen de geitenvellen. Dries heeft de beestjes geslacht en is het vleesch nu gaan verkoopen te Leuven of Aarschot. Hij kent daar wel een adres. Dokter, gij zijt nu getuige van deze ontdekking.

— Ja, ja, we zullen even wachten op Emilie.

Deze kwam al spoedig. Ze schrok, toen ze den veldwachter aan de staldeur zag staan.

— Wat zaken hebt gij daar? vroeg ze nijdig.

— Dat zult ge wel begrijpen, antwoordde de politiemans.

— Als ge bij ons moest zijn, kondt ge dat daar straks wel gezegd hebben.

— Dan hadt ge rap naar hier kunnen loopen, om de geitenvellen nog beter weg te steken.

— Geitenvellen? Ge hebt zelf lijk een geitenvel.

— Luister eens, Emilie, we zullen niet lang babbelen. Waar is Dries met de geiten van Welders naar toe?

— Durft ge zeggen, dat ik die geiten gestolen heb?

— Uw broer heeft het gedaan. En gij zult wel geholpen hebben bij het slachten.

— Ge liegt!

— Welnu, ga dan mee naar den burgemeester. Hier zijn de vellen.

— Ja, en die hebben we hier gevonden, sprak de dokter, die zich thans ook vertoonde.

— O, dan heeft de diefze daar weggestoken, om de schuld op ons te steken.

— En waar zijt ge vannacht geweest?

— In mijn bed natuurlijk. En Dries is gister avond vertrokken naar Aarschot.

— Wat grove leugens! sprak de veldwachter.

't Is jammer voor u, dat uw moeder het anders verteld heeft. Ze heeft u en Dries hooren weg en weer loopen en lawaai maken.

Emilie verschrok weer.

— Hoor eens, hernam ze, ik trek me de zaken van Dries niet aan. Hij kwam gisteravond met twee geiten thuis en zei, dat hij ze gekocht had, ik weet niet waar. Hij wilde ze slachten.

— En gij wist niet, dat ze gestolen waren!

— Van eigen niet!

— Ge stondt al vroeg bij vrouw Welders. 't Was om te hooren, hoe het met Eugene ging. En ge wist van niets! O, ge zijt zoo onnoozel. Mee naar 't dorp! beval de veldwachter.

Emilie sputterde tegen, was erg kwaad, maar begreep ten slotte, dat ze gehoorzamen moest.

En bij den burgemeester bekende ze alles. Dries haar broer, had de geiten gestolen. Hij wist, dat vrouw Welders na het drinken vast zou slapen en niets hooren. Hij was verrast geworden door Eugene en had hem een slag gegeven. Hij wilde het vleesch te Leuven verkoopen.

Nog vóór den middag werd Dries Franken te Leuven aangehouden.

's Zaterdagsavonds kwam vader Welders uit het Walenland thuis.

Op weg van het station hoorde hij allerlei nieuws over zijn vrouw en Eugene. Hij spoedde zich heen.

Gejaagd trad hij zijn woning binnen. Moeder stond in de keuken. Welders keek niet naar haar. Dadelijk zat hij bij zijn jongen. Eugene lag nog altijd roerloos. Al drie dagen was die aanval gebeurd. Eugene had nog niet gesproken. Hij kende zijn vader niet. Hij hield de oogen dicht.

Meester Davids was al eenige malen geweest. En hij betaalde den specialist, een kundigen dokter uit Leuven, die Eugene onderzocht had samen met den geneesheer van het dorp. Hij hoopte Eugene te redden maar 't zou lang duren. De knaap had een hersenschudding.

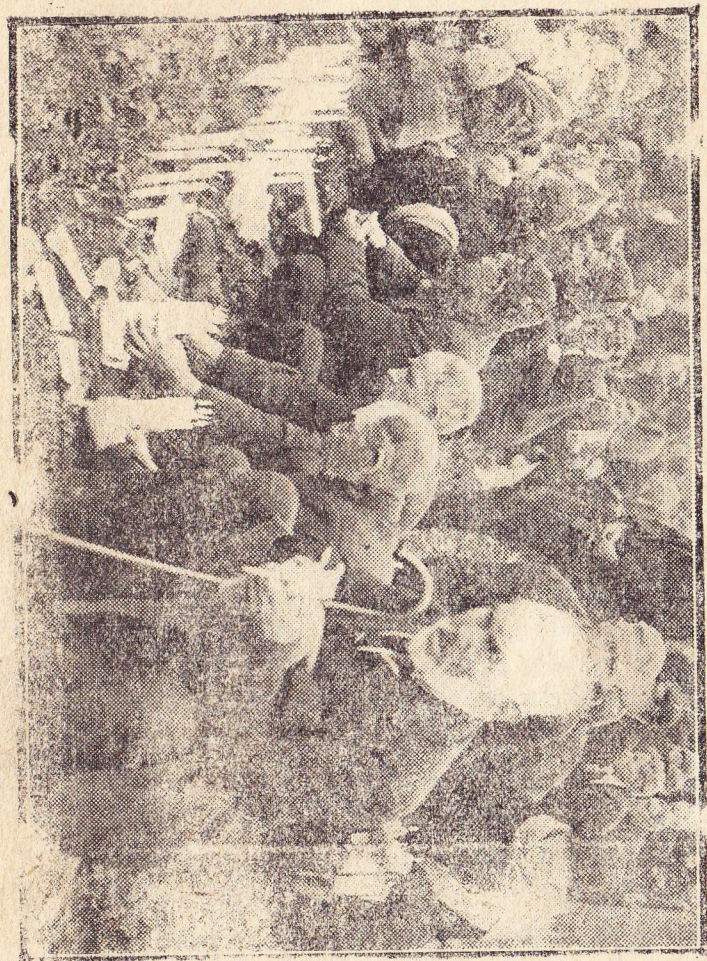
Vader zat te schreien bij het bed. Moeder durfde niet binnen komen. Martina was om boodschappen.

Eindelijk ging vader in de keuken. Moeder weende.

— O, ik heb zoo'n berouw, zei ze. Nooit meer zal ik drinken...

— Ge hebt het me al zoo dikwijls beloofd. O, ik weet alles, ook hoe uw goede vrienden de geiten hielp stelen. En met die feeke gingt ge drinken... voor haar liet ge onze kinderen alleen.

Vader verzweg andere harde woorden.

Te Scherpenheuvel ging de kaarsjesprocessie uit. Allerlei mensen, van dicht en ver gekomen, knielden neer bij brandende kaarsen, die ze op den grond hadden geplaatst. Het was een stille, grijze Novemberdag.

Ook een meisje had een kaars voor zich. Het was Martina Welders. Ze bad voor moeder en voor Eugeen, die nog altijd buiten kennis was. Ze was dus naar Scherpenheuvel gegaan. Vader wist het. Ze had kunnen meerijden met 't karretje van Klaasen, die op 't dorp woonde.

Vroom keek Martina naar de processie.

Ze was van de familie Klaasen afgedwaald door het groot gedrang.

En na de processie zocht ze haar dorpsgenooten. Maar er stuwden duizenden mensen rond de kerk en over het plein. Martina zocht en bleef zoeken, doch te vergeefs. Het werd donker en het meisje voelde angst. Ze besloot te voet naar huis te gaan.

Ze verdwaalde en kwam te Aarschot. Een agent trof Martina zeer afgemat op een bank aan. Hij ondervroeg ze en nam ze mee. De kommissaris gaf het kind eten en drinken en liet het naar 't eigen dorp voeren in een koets. Vader Welders zocht op de baan naar Scherpenheuvel en ontmoette de koets.

Vrouw Welders wachtte in spanning. Eindelijk o, eindelijk, hoorde ze gerucht aan de deur. Een rijtuig hield stil. Vader en de koetsier droegen de slapende Martina binnen. Moeder wist van haar man, waarom Martina naar Scherpenheuvel was geweest. Het meisje opende de oogen.

— O, moeder, zei ze, en ze glimlachte als een engel.

En diep ontroerd kuste moeder haar! O, ze zou anders worden, weer als vroeger.

Martina sliep voort op haar bed. Den volgenden morgen stond ze verkwikt op. Ze vertelde aan moeder van de karsjesprocessie.

— Moeder zal nooit meer drank proeven, zei vrouw Welders. En de dokter geeft hoop voor Eugene. We zullen nog veel voor hem bidden.

Twee dagen later, tegen den avond, opende Eugene de oogen. Welders zat aan het bed.

— Vader! fluisterde Eugene, en hij strekte de armen uit. Ge zult niet boos zijn op moeder?

Welders kuste zijn jongen zoo innig.

Eugene genas. Er moeder dronk nooit meer. Emilie Franken kreeg zes maand en haar broer vier jaar gevangenisstraf. Ze bleven uit de streek weg. Het gezin Welders was een gelukkige familie.